

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 153/2015

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ Δ΄

Συνεδρίαση της 23^{ης} Ιουνίου 2015

Σύνθεση:

- Πρόεδρος :** Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Μέλη :** Στέφανος Δέτσης, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Δήμητρα Κεφάλα και Ευστράτιος Συνοίκης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους
- Εισηγήτρια :** Ελένη Λευθεριώτου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη άνευ ψήφου)

Αριθμός

Ερωτήματος:

Το υπ' αριθ. 470/93878/21-7-2014 έγγραφο της Γενικής Δ/νσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ερώτημα:

Ερωτάται αν, για την έκδοση του προβλεπόμενου υγειονομικού πιστοποιητικού, το οποίο απαιτούν τρίτες χώρες για την εισαγωγή στο έδαφός τους των παραπάνω αναφερόμενων προϊόντων, πρέπει να προσκομίζονται από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις της χώρας μας τα επιπλέον στοιχεία που τεκμηριώνουν τις απαιτήσεις τους σε όλα τα στάδια που προηγούνται της παραγωγής των προϊόντων τους, ακόμα κι αν αυτά έχουν λάβει χώρα σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε ή αν, για την έκδοση του

πιστοποιητικού και την υπογραφή όλων των επιπλέον στοιχείων αρκεί και μόνο η νόμιμη λειτουργία των επιχειρήσεων της χώρας μας και των κοινοτικών επιχειρήσεων-προμηθευτών τους ως τεκμηρίωση της τήρησης των απαιτήσεων αυτών.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Δ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως :

A. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

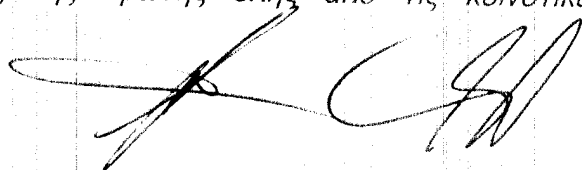
1. Με το υπ' αριθ. πρωτ. 470/93878/21-7-2014 έγγραφο ερώτημα της Γενικής Δ/νσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τέθηκε υπόψη μας το ακόλουθο ιστορικό :

«Σας γνωρίζουμε ότι επιχείρηση της χώρας μας που δραστηριοποιείται στην παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων και ιδιαίτερα σκόνης γάλακτος και πρωτεϊνών γάλακτος, πραγματοποιεί εξαγωγές των προϊόντων της σε ορισμένες τρίτες χώρες (Αλβανία, FYROM, Σερβία Κόσσοβο). Για την παραγωγή των εν λόγω προϊόντων της, η επιχείρηση χρησιμοποιεί πρώτες ύλες (σκόνη γάλακτος) τις οποίες προμηθεύεται από διάφορες επιχειρήσεις που λειτουργούν σε χώρες μέλη της ΕΕ και τις χρησιμοποιεί, είτε ως έχουν, είτε από ανάμιξη μεταξύ τους, τις συσκευάζει και τις εξάγει.

Οι κτηνιατρικές αρχές των τρίτων χωρών που παραλαμβάνουν αυτά τα προϊόντα έχουν θεσπίσει τύπο κτηνιατρικού υγειονομικού πιστοποιητικού, η συμπλήρωση του οποίου είναι υποχρεωτική για την πραγματοποίηση των εξαγωγών. Στο περιεχόμενο των παραπάνω πιστοποιητικών, αυτές οι κτηνιατρικές αρχές απαιτούν πιστοποίηση, όχι μόνο για το προϊόν αυτό καθαυτό, το οποίο πρόκειται να εξαχθεί, αλλά και πιστοποίηση για την πρώτη ύλη (νωπό γάλα) από την οποία αυτό προέρχεται.

Και μάλιστα όχι για την πρώτη ύλη η οποία χρησιμοποιείται από την επιχείρηση-προμηθευτή τους αλλά πιστοποίηση για το γάλα από το οποίο αυτή προήλθε, για τα ζώα τα οποία το παρήγαγαν κλπ.

Η πιστοποίηση αυτού του τύπου αναφέρεται ουσιαστικά σε στάδια της παραγωγής του προς εξαγωγή προϊόντος κατά πολύ προγενέστερα της παραλαβής της πρώτης ύλης από τις κοινοτικές επιχειρήσεις και της

αποστολής και επεξεργασίας της κατόπιν από την ενδιαφερόμενη επιχείρηση της χώρας μας. Δηλαδή, αναφέρεται σε στάδια επεξεργασίας τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ και σε επιχειρήσεις αυτών των χωρών, πριν την αποστολή των τελικών τους προϊόντων προς την ελληνική επιχείρηση. Εξυπακούεται ότι για όλα αυτά τα προγενέστερα στάδια ο επίσημος κτηνίατρος, συντάκτης του κτηνιατρικού υγειονομικού πιστοποιητικού της χώρας μας, δεν μπορεί να γνωρίζει σχετικά.

Σημειώνεται παρ'όλα αυτά, ότι όλες οι επιχειρήσεις που λειτουργούν στα κράτη μέλη της ΕΕ υποχρεούνται να τηρούν τις διατάξεις του κοινοτικού θεσμικού πλαισίου για τις διαδικασίες παραγωγής των προϊόντων τους (καν. 178/2002 και 852/2004, 853/2004, 854/2004) και εγκρίνονται σχετικά, προκειμένου να είναι νόμιμη η λειτουργία τους. Μεταξύ δε των υποχρεώσεών τους είναι να τεκμηριώνουν στις αρμόδιες αρχές των χωρών που έχουν τις εγκαταστάσεις τους, ότι το γάλα το οποίο επεξεργάζονται τηρεί τις παραπάνω διατάξεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και διατάξεις που αφορούν στα πεδία της πιστοποίησης του κτηνιατρικού πιστοποιητικού που απαιτούν οι τρίτες χώρες. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η υποχρέωσή τους να εξακριβώνουν τη συγκέντρωση των αφλατοξινών στις παρτίδες του γάλακτος το οποίο παραλαμβάνουν και επεξεργάζονται. Όταν δε αυτή υπερβαίνει τα νόμιμα όρια, απαγορεύεται να το αναμιγνύουν με άλλες ποσότητες γάλακτος, με χαμηλότερη συγκέντρωση αφλατοξινών, προκειμένου να επιτυγχάνουν τελικό προϊόν που βρίσκεται μέσα στο νόμιμα όρια.

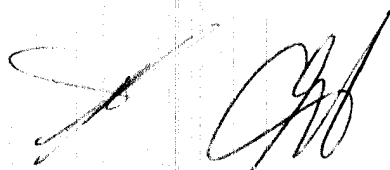
Η διακίνηση των εν λόγω προϊόντων στο ενδοκοινοτικό εμπόριο βασίζεται στην έκδοση εμπορικών εγγράφων και στα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι παραπάνω επιχειρήσεις λειτουργούν νόμιμα, υποχρέωση που ισχύει και για τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στη χώρα μας και για τις επιχειρήσεις της ΕΕ που τις προμηθεύουν με τα προϊόντα τους. Ωστόσο, οι κτηνιατρικές αρχές των ενδιαφερομένων τρίτων χωρών δεν αρκούνταν μόνο στην παραπάνω νόμιμη λειτουργία τους, αλλά απαιτούν πιστοποίηση και για την πρώτη ύλη από την οποία προέρχονται τα προϊόντα τους.

Το ερώτημα που ανακύπτει είναι το αν, εφόσον η λειτουργία των κοινοτικών επιχειρήσεων διέπεται από τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, αυτό αποτελεί

ικανή και αναγκαία συνθήκη ώστε ο επίσημος κτηνίατρος διαφορετικής χώρας μέλους από αυτήν στην οποία έχει την έδρα της η επιχείρηση, συντάκτης του κτηνιατρικού υγειονομικού πιστοποιητικού, να βεβαιώσει όλα όσα αυτές οι τρίτες χώρες απαιτούν για τα προς εξαγωγή προϊόντα, για τα οποία ο ίδιος δεν έχει άμεση γνώση, και αν, σε αντίθετη περίπτωση, μπορεί να βεβαιώσει τις απαιτήσεις των τρίτων χωρών, ζητώντας επιπλέον στοιχεία ως προς την προέλευση της πρώτης ύλης την οποία παραλαμβάνει η ελληνική επιχείρηση από τις κοινοτικές επιχειρήσεις - προμηθευτές της. Σημειώνεται ότι η πρακτική αυτή της παροχής επιπλέον στοιχείων τα οποία τεκμηριώνουν τις απαιτήσεις του πιστοποιητικού των τρίτων χωρών, εφαρμόζεται ήδη από ορισμένες επιχειρήσεις που παράγουν παρόμοια προϊόντα (ALINDA, VELCO, CREDIN), οι οποίες δεν αρνούνται να τα προσκομίσουν στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή, ώστε ακολούθως ο επίσημος κτηνίατρος, συντάκτης των κτηνιατρικών υγειονομικών πιστοποιητικών, να προβεί στην πιστοποίηση βασιζόμενος ακριβώς στα στοιχεία αυτά».

2. Στο ίδιο έγγραφο εκτίθενται οι απόψεις της εταιρείας, όπως προκύπτουν από στοιχεία που διαθέτει η ερωτώσα υπηρεσία και, συγκεκριμένα, εκτίθενται τα εξής :

«Από τη σχετική αλληλογραφία και πλήθος εξωδίκων προσκλήσεων τις οποίες έχει καταθέσει η ενδιαφερόμενη επιχείρηση, προς την αρμόδια υπηρεσία (Δ/ση Αγρ. Οικονομίας & Κτην/κής Βοιωτίας) προκύπτει ότι η ίδια θεωρεί ότι, εφόσον τα προϊόντα τα οποία προμηθεύεται ως πρώτη ύλη προέρχονται από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο έδαφος της ΕΕ, αυτό συνιστά επαρκή τεκμηρίωση, προκειμένου ο αρμόδιος επίσημος κτηνίατρος να πιστοποιήσει όλες τις πληροφορίες που ζητούν οι τρίτες χώρες στις οποίες θα γίνει η εξαγωγή των προϊόντων της. Για την ισχυροποίηση δε των απόψεών της απευθύνθηκε η ίδια στις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ υποβάλλοντας σχετικό ερώτημα ως προς τις απαιτήσεις που πρέπει να τηρούν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων (αντίγραφο του ερωτήματος και η σχετική απάντηση περιλαμβάνονται στο φάκελο της υπόθεσης)». Από την απάντηση που δόθηκε καθώς και από το υπ' αριθ. πρωτ. 3785/124522/14-10-2013 απαντητικό έγγραφο της Γενικής Δ/σης

Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε εξώδικη δήλωση – διαμαρτυρία της ενδιαφερόμενης εταιρείας, προκύπτει ότι το ερώτημα δεν αφορά τα προεκτεθέντα αιτήματα τρίτων χωρών για πιστοποίηση πρώτων υλών και όχι τελικών προϊόντων.

3. Οι απόψεις της ενδιαφερομένης εταιρείας εκτίθενται επίσης (βλ. και κατωτέρω, παρ. 12-13) σε υπόμνημά της προς τον Προϊστάμενο της Αγροτικού Κτηνιατρείου Σχηματαρίου, το οποίο κοινοποιείται, μεταξύ άλλων, και στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και έλαβε αριθμό πρωτοκόλλου του Γραφείου Υπουργού 18192/9-7-2014, καθώς και στο από 8-10-2014 υπόμνημά της, με τα συνημμένα σ' αυτό έγγραφα, το οποίο έλαβε αριθμό πρωτοκόλλου εισερχομένου της Γενικής Δ/σης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 667/127949/13-10-2014. Στο υπόμνημα αυτό προβάλλονται τα εξής :

α) *«Παράβαση νόμου ως προς την πιστοποίηση τηρήσεως των ευρωπαϊκών κανόνων ασφάλειας των τροφίμων που ορίζονται από τους υπ' αριθ. 852/2004, 853/2004, 854/2004, 882/2004 178/2002 ευρωπαϊκού κανονισμούς και το π.δ. 79/2007 και την ΥΑ 15523/31.8.2006 : «... 2. Εν προκειμένω, τα προϊόντα που χρησιμοποιεί η επιχείρησή μας για να παράγει τα μίγματά της και οι εγκαταστάσεις παραγωγής αυτών φέρουν, σύμφωνα με τους ανωτέρω κανόνες ευρωπαϊκού δικαίου, τους απαιτούμενους αριθμούς έγκρισης. Η επιχείρησή μας βρίσκεται μεταξύ των εγκεκριμένων εγκαταστάσεων της χώρας μας. Η αρμόδια Κτηνιατρική αρχή Σχηματαρίου ανανεώνει, κατά τον προγραμματισμένο ετήσιο έλεγχο, την έγκρισή της προς την εταιρεία μας. Επομένως, η εταιρεία μας βρίσκεται στον αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Ε.Φ.Ε.Τ. κατάλογο εγκεκριμένων εγκαταστάσεων της χώρας και επιτρέπεται έτσι η ελεύθερη κυκλοφορία των παραγόμενων από εμάς προϊόντων χωρίς περαιτέρω απαιτήσεις, εντός της ελληνικής επικράτειας και εντός την Ευρωπαϊκής Ενώσεως.*

Τα τελευταία εννέα χρόνια η εταιρεία μας εξάγει τα προϊόντα της και σε τρίτες χώρες, εκτός Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Οι χώρες αυτές απαιτούσαν όπως και σήμερα απαιτούν, για την εισαγωγή των ευρωπαϊκών προϊόντων στην αγορά τους, ένα πιστοποιητικό, μία γραπτή δηλαδή βεβαίωση από τις αρμόδιες αρχές

της χώρας προέλευσης, τήρησης των ευρωπαϊκών κανόνων ασφαλείας των τροφίμων. Το κατά τόπο αρμόδιο για την επιχείρησή μας, Αγροτικό Κτηνιατρείο Σχηματαρίου μας χορηγούσε το ως άνω πιστοποιητικό επί εννέα συναπτά έτη μέχρι τα μέσα του έτους 2013. Τον τελευταίο όμως χρόνο, αρνείται παρανόμως την χορήγηση αυτού, επικαλούμενο την ανάγκη προσκόμισης από την εταιρεία μας, παντελώς εκ περισσού ... επιπλέον στοιχείων για στάδια που προηγούνται της έγκρισης των πρώτων υλών που χρησιμοποιούμε και των προϊόντων που παράγουμε ... Όταν πρόκειται ... για εγκεκριμένα προϊόντα δεν απαιτείται περαιτέρω έλεγχος για ό,τι είχε ήδη εγκριθεί σε προηγούμενα στάδια της τροφικής αλυσίδας αυτού ... Έτσι, η ανωτέρω παράνομη αξίωση του εν λόγω Κτηνιατρείου Σχηματαρίου αναιρεί πλήρως το υπάρχον ευρωπαϊκό σύστημα ελέγχου, το οποίο δημιουργήθηκε για να αποφευχθούν αντίστοιχες αμφίβολης αξιοπιστίας και χρονοβόρες διαδικασίες» (σελ. 5 του υπομνήματος).

β) Παράβαση νόμου «ως προς την πιστοποίηση τήρησης των ορίων περιεκτικότητας της Αφλατοξίνης M1 στα γαλακτοκομικά προϊόντα που ορίζονται από τον υπ' αριθ. 1881/2006 ευρωπαϊκό Κανονισμό : ... Επιπροσθέτως, το Κτηνιατρείο Σχηματαρίου ... υποστηρίζει πως ο ποσοτικός προσδιορισμός Αφλατοξίνης M1 πρέπει να γίνεται στο νωπό γάλα και όχι στα προϊόντα μας, δηλαδή στα μίγματα γάλακτος σε σκόνη. Η εν λόγω άποψη είναι λανθασμένη ... Προς επίρρωση αυτού απευθύναμε σχετικό ερώτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία απήντησε ότι τα επίπεδα Αφλατοξίνης M1 μπορούν να μετριοούνται στα προϊόντα μας ... κάθε πρώτη ύλη που χρησιμοποιούμε για την παραγωγή των μιγμάτων μας την προμηθευόμαστε από εγκεκριμένα ευρωπαϊκά εργοστάσια. Πρόκειται δηλαδή για πρώτες ύλες οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις του ευρωπαϊκού συστήματος ασφαλείας των τροφίμων, φέρουν κωδικούς έγκρισης από τις ευρωπαϊκές χώρες προέλευσής τους και για τον λόγο αυτό επιτρέπεται και η ελεύθερη κυκλοφορία τους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, τα τελικά δικά μας προϊόντα υποβλήθησαν σε ανάλυση από το Γενικό Χημείο του Κράτους, το οποίο βεβαίωσε ότι αυτά είναι εντός των προβλεπομένων ορίων Αφλατοξίνης M1 ... Επομένως, το Αγροτικό Κτηνιατρείο Σχηματαρίου παρανόμως αρνείται την εν

λόγω πιστοποίησης καθώς τηρείται εν προκειμένω ο έλεγχος όλης της τροφικής αλυσίδας των προϊόντων μας» (σελ. 6-7 του υπομνήματος).

Υ) «Παράβαση γενικών αρχών που διέπουν την δράση της διοικήσεως, ήτοι των αρχών : της ισοδυναμίας και την αποτελεσματικότητας, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της ισότητας, του ανταγωνισμού, της οικονομικής ελευθερίας και της αναλογικότητας : Το Κτηνιατρείο Σχηματαρίου, παραβιάζοντας την αρχή της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, με τους αυστηρότερους κανόνες, που αυθαιρέτως εφαρμόζει στις εξαγωγές προϊόντων μας, εν σχέσει προς το εσωτερικό εμπόριο αυτών, ευθέως στερεί στην επιχείρησή μας το δικαίωμα εξαγωγής ... Η αιφνίδια ανατροπή της ως άνω πεποίθησης της επιχείρησής μας και η απαίτηση επιπλέον πιστοποιητικών για την πραγματοποίηση των εξαγωγών μας, παραβιάζει την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου ... Επιπροσθέτως, ... η χορήγηση από άλλες αρμόδιες αρχές, σε επιχειρήσεις οι οποίες πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις υγιεινής με την δική μας, των απαιτούμενων για τις εξαγωγές πιστοποιητικών αποτελεί άνοση μεταχείριση ομοίων καταστάσεων εκ μέρους της διοικήσεως ... Η διασφάλιση ... της δημόσιας υγείας των τρίτων χωρών, όπως και των ευρωπαϊκών χωρών, ικανοποιείται μέσω πλήρωσης των όρων του ευρωπαϊκού συστήματος για την ασφάλεια των τροφίμων. Επομένως, η έκδοση ... των απαιτούμενων για τις εξαγωγές πιστοποιητικών συνιστά ένα πρόσφορο όχι δυσανάλογο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό τρόπο επίλυσης της ως άνω σύγκρουσης» (σελ. 7-8 του υπομνήματος).

4. Περαιτέρω, στο έγγραφο του ερωτήματος, εκτίθεται η άποψη της ερωτώσας υπηρεσίας, που έχει, κατά λέξη, ως εξής :

«Η υπηρεσία μας θεωρεί ότι η απαίτηση των τρίτων χωρών υπερβαίνει το ισχύον νομικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την παραγωγή, επεξεργασία, εμπορία και διακίνηση γαλακτοκομικών προϊόντων στο έδαφος της Ε.Ε. Σημειώνεται ότι η απαίτηση των τρίτων χωρών, όπως αυτή αποτυπώνεται στο υγειονομικό πιστοποιητικό που συνοδεύει τα εξαγόμενα προϊόντα, είναι ακριβώς αυτή. Επιπλέον, η υπηρεσία μας υπέβαλε και ερώτημα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την αρμόδια υπηρεσία της Επιτροπής, από την απάντηση

της οποίας προκύπτει η αναγκαιότητα τεκμηρίωσης των αιτούμενων στοιχείων από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις».

B. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

5. Κατόπιν των ανωτέρω δεδομένων, μας ετέθη από την ερωτώσα υπηρεσία το ακόλουθο ερώτημα :

«Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε όπως μας απαντήσετε αν, για την έκδοση του προβλεπόμενου υγειονομικού πιστοποιητικού, το οποίο απαιτούν τρίτες χώρες για την εισαγωγή στο έδαφός τους των παραπάνω αναφερόμενων προϊόντων, πρέπει να προσκομίζονται από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις της χώρας μας τα επιπλέον στοιχεία που τεκμηριώνουν τις απαιτήσεις τους σε όλα τα στάδια που προηγούνται της παραγωγής των προϊόντων τους, ακόμα κι αν αυτά έχουν λάβει χώρα σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε ή αν, για την έκδοση του πιστοποιητικού και την υπογραφή όλων των επιπλέον στοιχείων αρκεί και μόνο η νόμιμη λειτουργία των επιχειρήσεων της χώρας μας και των κοινοτικών επιχειρήσεων-προμηθευτών τους ως τεκμηρίωση της τήρησης των απαιτήσεων αυτών».

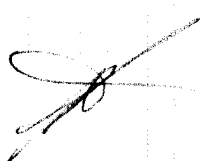
Γ. ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

6. **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1881/2006 της Επιτροπής της 19ης Δεκεμβρίου 2006** για καθορισμό μέγιστων επιτρεπτών επιπέδων για ορισμένες ουσίες οι οποίες επιμολύνουν τα τρόφιμα

Στο **προοίμιο** του κανονισμού εκτίθενται τα εξής :

«(6) Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία της δημόσιας υγείας, προϊόντα τα οποία περιέχουν ουσίες οι οποίες τα επιμολύνουν που υπερβαίνουν τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα δεν πρέπει να διατίθενται στην αγορά, είτε αυτούσια, είτε κατόπιν ανάμειξης με τρόφιμα, είτε χρησιμοποιούμενα ως συστατικά σε άλλα τρόφιμα.

(21) Όσον αφορά τις αφλατοξίνες, η ΕΕΤ [:επιστημονική επιτροπή τροφίμων] δήλωσε, στη γνώμη της 23ης Σεπτεμβρίου 1994, ότι οι αφλατοξίνες είναι γονιδιοτοξικά καρκινογόνα. Με βάση τη γνώμη αυτή, είναι σκόπιμο να περιοριστεί η συνολική περιεκτικότητα των τροφίμων σε αφλατοξίνες (άθροισμα των αφλατοξινών B₁, B₂, G₁ και G₂) καθώς και η περιεκτικότητα

της αφλατοξίνης B₁ ξεχωριστά, δεδομένου ότι η αφλατοξίνη B₁ είναι κατά πολύ η πλέον τοξική ένωση. Για την αφλατοξίνη M₁ στα τρόφιμα για βρέφη και μικρά παιδιά πρέπει να εξεταστεί πιθανή μείωση του ισχύοντος μέγιστου επιτρεπτού επιπέδου υπό το πρίσμα των εξελίξεων στις διαδικασίες ανάλυσης».

Περαιτέρω, στις διατάξεις του **άρθρου 3** του κανονισμού ορίζεται ότι :

«1. Τα τρόφιμα που δεν συμμορφώνονται προς τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα τα οποία παρατίθενται στο παράρτημα δεν χρησιμοποιούνται ως συστατικά τροφίμων.

2. Τα τρόφιμα που συμμορφώνονται προς τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα τα οποία παρατίθενται στο παράρτημα δεν αναμειγνύονται με τρόφιμα τα οποία υπερβαίνουν τα εν λόγω μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα».

Όσον αφορά τις αφλατοξίνες, τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδά τους καθορίζονται στο Τμήμα 2 (Μυκοτοξίνες), παράγραφοι 2.1.13 του Παραρτήματος του κανονισμού.

7. Κανονισμός 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Ο κανονισμός αυτός περιλαμβάνει γενικές διατάξεις που απαγορεύουν τη διάθεση στην αγορά μη ασφαλών τροφίμων και παρέχουν ομοιόμορφη βάση για τη χρήση της αρχής της προφύλαξης.

Επιπλέον, περιλαμβάνει κανόνες για τη διασφάλιση της ανιχνευσιμότητας των τροφίμων και των συστατικών τροφίμων και παρέχει διαδικασία για την έκδοση εκτελεστικών κανόνων για την εφαρμογή των αρχών αυτών αναφορικά με συγκεκριμένους τομείς.

Οι γενικές αρχές του κανονισμού αυτού εκτίθενται στο προοίμιό του ως ακολούθως :

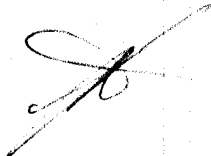
«(12) Για να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των τροφίμων, είναι ανάγκη να εξετάζονται όλες οι πτυχές της αλυσίδας παραγωγής τροφίμων ως μία συνέχεια, από την πρωτογενή παραγωγή και την παραγωγή ζωοτροφής μέχρι και την πώληση ή τη διάθεση του τροφίμου στον καταναλωτή, διότι κάθε στοιχείο έχει δυναμικό αντίκτυπο στην ασφάλεια των τροφίμων.

(23) Η ασφάλεια και η εμπιστοσύνη των καταναλωτών εντός της Κοινότητας και στις τρίτες χώρες έχουν θεμελιώδη σημασία ...

(24) Πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εξάγονται ή επανεξάγονται από την Κοινότητα συμμορφώνονται με την κοινοτική νομοθεσία ή με τις απαιτήσεις που καθορίζει η εισάγουσα χώρα. Υπό διαφορετικές συνθήκες, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές μπορούν να εξάγονται ή να επανεξάγονται μόνον εάν η εισάγουσα χώρα έχει συμφωνήσει ρητώς. Ωστόσο, είναι ανάγκη να διασφαλίζεται ότι ακόμη και αν υπάρχει η συμφωνία της εισάγουσας χώρας, δεν επιτρέπεται η εξαγωγή ή επανεξαγωγή των τροφίμων που είναι επιβλαβή για την υγεία ή των μη ασφαλών ζωοτροφών.

(28) Η πείρα έχει δείξει ότι η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς των τροφίμων και των ζωοτροφών μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο, όταν είναι αδύνατο να ανιχνευθεί η προέλευση των τροφίμων και των ζωοτροφών. Είναι συνεπώς ανάγκη να καθιερωθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα ανιχνευσιμότητας εντός των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών ώστε να μπορούν να πραγματοποιούνται αποσύρσεις προϊόντων, ακριβείς και με συγκεκριμένο στόχο, ή να δίνονται ακριβείς και στοχοθετημένες πληροφορίες στους καταναλωτές ή το ελεγκτικό προσωπικό, αποφεύγοντας έτσι την πιθανότητα δημιουργίας άσκοπων γενικότερων δυσλειτουργιών στη περίπτωση εμφάνισης προβλημάτων σχετικών με την ασφάλεια των τροφίμων.

(29) Είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι οι επιχειρήσεις τροφίμων ή ζωοτροφών, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγέων, μπορούν να προσδιορίσουν τουλάχιστον την επιχείρηση από την οποία έχει προέλθει το τρόφιμο, η ζωοτροφή ή η ουσία που μπορεί να ενσωματωθεί σε ένα τρόφιμο ή ζωοτροφή, ώστε να εξασφαλιστεί ότι κατόπιν έρευνας, η ανιχνευσιμότητα διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια.

(30) Μια επιχείρηση τροφίμων βρίσκεται στην καλύτερη θέση για την ανάπτυξη ενός ασφαλούς συστήματος προμήθειας τροφίμων και για να εγγυάται ότι τα τρόφιμα που προμηθεύει είναι ασφαλή· η επιχείρηση τροφίμων πρέπει συνεπώς να έχει την πρωταρχική νομική ευθύνη για τη διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων ...».

Οι προεκτεθείσες γενικές αρχές του κανονισμού αποτυπώνονται στις διατάξεις των άρθρων του ως εξής :

Κατά το **άρθρο 3, αρ. 15**, ως «ανίχνευσιμότητα» ορίζεται «η δυνατότητα ανίχνευσης και παρακολούθησης τροφίμων, ζωοτροφών, ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων ή ουσιών που πρόκειται ή αναμένεται να ενσωματωθούν σε τρόφιμα ή σε ζωοτροφές, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής τους».

Περαιτέρω, στις διατάξεις του **άρθρο 12**, που αφορά τα τρόφιμα και ζωοτροφές που εξάγονται από την Κοινότητα, ορίζονται τα εξής :

«1. Τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εξάγονται ή επανεξάγονται από την Κοινότητα με σκοπό τη διάθεσή τους στην αγορά τρίτης χώρας συμμορφώνονται με τις σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, εκτός εάν ζητούν διαφορετικά οι αρχές της εισάγουσας χώρας, ή εάν ορίζουν διαφορετικά οι νόμοι, οι κανονισμοί, τα πρότυπα, οι κώδικες δεοντολογίας και άλλες νομικές και διοικητικές διαδικασίες που ενδέχεται να ισχύουν στη χώρα εισαγωγής.

Υπό διαφορετικές συνθήκες, εκτός από την περίπτωση κατά την οποία τα τρόφιμα είναι επιβλαβή για την υγεία ή οι ζωοτροφές μη ασφαλείς, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές μπορούν να εξάγονται ή να επανεξάγονται εάν οι αρμόδιες αρχές της χώρας προορισμού έχουν συμφωνήσει ρητώς, αφού ενημερωθούν πλήρως για τους λόγους και τις συνθήκες για τις οποίες τα εν λόγω τρόφιμα ή ζωοτροφές δεν μπορούν να διατεθούν στην αγορά της Κοινότητας.

2. Όπου ισχύουν οι διατάξεις διμερούς συμφωνίας που έχει συνάψει η Κοινότητα ή ένα από τα κράτη μέλη της με τρίτη χώρα, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που εξάγονται από την Κοινότητα ή από το συγκεκριμένο κράτος μέλος σε αυτή την τρίτη χώρα, συμμορφώνονται με τις εν λόγω διατάξεις».

Επιπλέον, στις διατάξεις του **άρθρου 17**, που αφορά τις υποχρεώσεις των υπευθύνων των επιχειρήσεων τροφίμων, ορίζεται ότι :

«1. Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής μέσα στην επιχείρηση που βρίσκεται υπό τον έλεγχό τους, ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητές τους και επαληθεύουν την ικανοποίηση αυτών των απαιτήσεων.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν τη νομοθεσία για τα τρόφιμα, παρακολουθούν και επαληθεύουν εάν τηρούνται οι σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας αυτής από τους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής».

Εν συνεχεία, στις διατάξεις του **άρθρου 18**, που αφορά την ανιχνευσιμότητα των τροφίμων, ορίζεται ότι :

«1. Η ανιχνευσιμότητα των τροφίμων, των ζωοτροφών, των ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων και οποιασδήποτε άλλης ουσίας που προορίζεται για ενσωμάτωση σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται ότι θα ενσωματωθεί σε αυτά, διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής.

2. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών είναι σε θέση να αναγνωρίζουν κάθε πρόσωπο από το οποίο έχουν προμηθευτεί ένα τρόφιμο, μια ζωοτροφή, ένα ζώο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή τροφίμων ή οποιαδήποτε άλλη ουσία που προορίζεται για ενσωμάτωση σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται ότι θα ενσωματωθεί σε αυτά.

Για το σκοπό αυτό οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων εγκαθιδρύουν συστήματα και διαδικασίες που καθιστούν τις πληροφορίες αυτές διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές, εάν αυτές το ζητήσουν.

3. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών καθιερώνουν συστήματα και διαδικασίες για την αναγνώριση των άλλων επιχειρήσεων στις οποίες προμηθεύουν τα προϊόντα τους. Αυτές οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές, εάν αυτές το ζητήσουν.

4. Τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές που διατίθενται ή ενδέχεται να διατεθούν στην αγορά της Κοινότητας πρέπει να φέρουν κατάλληλη επισήμανση ή σήμα αναγνώρισης ώστε να διευκολύνεται η ανιχνευσιμότητά τους, μέσω κατάλληλων εγγράφων ή πληροφοριών, σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις των ειδικότερων διατάξεων ...».

8. Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 931/2011 της Επιτροπής της 19ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετικά με τις απαιτήσεις ανιχνευσιμότητας που ορίζει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τρόφιμα ζωικής προέλευσης

Στο **προοίμιο** του κανονισμού εκτίθενται τα εξής :

«(1) Το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 θεσπίζει τις γενικές αρχές της ανιχνευσιμότητας των τροφίμων. Προβλέπει ακόμα ότι η ανιχνευσιμότητα των τροφίμων πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής. Αναφέρει επίσης ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν κάθε πρόσωπο από το οποίο έχουν προμηθευτεί ένα τρόφιμο. Οι υπεύθυνοι αυτοί πρέπει επίσης να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν επιχειρήσεις στις οποίες προμήθευσαν τα προϊόντα τους. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να τίθενται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών κατόπιν σχετικού αιτήματος.

(2) Η ανιχνευσιμότητα είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί η ασφάλεια των τροφίμων και η αξιοπιστία των πληροφοριών που παρέχονται στους καταναλωτές. Ειδικότερα, είναι αναγκαίο να εφαρμοστεί ανιχνευσιμότητα στα τρόφιμα ζωικής προέλευσης για να διευκολυνθεί η απομάκρυνση μη ασφαλών τροφίμων από την αγορά και να προστατευτούν έτσι οι καταναλωτές.

(3) Για να επιτευχθεί η ανιχνευσιμότητα των τροφίμων όπως ορίζεται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, απαιτούνται τα ονόματα και οι διευθύνσεις τόσο των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων που προμηθεύουν τα τρόφιμα όσο και των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων τους οποίους παρέχονται τα τρόφιμα. Η απαίτηση βασίζεται στην προσέγγιση «ένα βήμα πίσω»-«ένα βήμα μπροστά», που συνεπάγεται ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων εφαρμόζουν ένα σύστημα που τους δίνει τη δυνατότητα να

αναγνωρίζουν τον/τους άμεσο(-ους) προμηθευτή(-ές) τους και τον/τους άμεσο(-ους) πελάτη(-ες) τους, εκτός αν πρόκειται για τελικούς καταναλωτές.

(4) Οι κρίσεις στον τομέα των τροφίμων κατά το παρελθόν αποκάλυψαν ότι τα έγγραφα τεκμηρίωσης δεν ήταν πάντα επαρκή για να επιτρέψουν την πλήρη ανιχνευσιμότητα ύποπτων τροφίμων ...

(6) ... είναι σκόπιμο να παρασχεθούν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τον όγκο ή την ποσότητα των τροφίμων ζωικής προέλευσης, στοιχεία αναγνώρισης της παρτίδας, του φορτίου ή της αποστολής, κατά περίπτωση, λεπτομερής περιγραφή των τροφίμων καθώς και η ημερομηνία αποστολής».

Η παροχή των ανωτέρω συμπληρωματικών πληροφοριών ρυθμίζεται στο **άρθρο 3** του κανονισμού.

9. Κανονισμός 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για την υγιεινή των τροφίμων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Ο εν λόγω κανονισμός καθορίζει ορισμένες ειδικές απαιτήσεις υγιεινής για τα τρόφιμα που εξάγονται από την Κοινότητα.

Στο **προοίμιό** του εκτίθενται τα ακόλουθα :

«(8) Απαιτείται ολοκληρωμένη προσέγγιση για να εξασφαλισθεί η ασφάλεια των τροφίμων από το σημείο πρωτογενούς παραγωγής τους μέχρι και τη διάθεσή τους στην αγορά ή την εξαγωγή τους. Κάθε υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα θα πρέπει να διασφαλίζει ότι δεν τίθεται εν κινδύνω η ασφάλεια των τροφίμων.

(10) Οι πηγές κινδύνου στα τρόφιμα οι οποίες ενυπάρχουν στο επίπεδο της πρωτογενούς παραγωγής θα πρέπει να εντοπίζονται και να ελέγχονται καταλλήλως για να εξασφαλίζεται η επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού.

(20) Η ανιχνευσιμότητα των τροφίμων και των συστατικών τροφίμων κατά μήκος της τροφικής αλυσίδας είναι ουσιώδες στοιχείο για την εξασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων ...

(22) Τα κοινοτικά τρόφιμα που εξάγονται προς τρίτες χώρες πρέπει να πληρούν τις γενικές απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002. Ο παρών

κανονισμός καθορίζει ορισμένες ειδικές απαιτήσεις υγιεινής για τα τρόφιμα που εξάγονται από την Κοινότητα».

Τα ανωτέρω προβλεπόμενα στο προοίμιο του κανονισμού εξειδικεύονται στις διατάξεις των άρθρων του που έχουν ως εξής :

Στις διατάξεις του **άρθρου 1**, ορίζονται τα ακόλουθα :

«1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τους γενικούς κανόνες για τους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων όσον αφορά την υγιεινή των τροφίμων, λαμβάνοντας ιδιαίτερως υπόψη τις ακόλουθες αρχές :

β) είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των τροφίμων καθ'όλο το μήκος της τροφικής αλυσίδας, με αφετηρία την πρωτογενή παραγωγή· ...

ζ) ... Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής τροφίμων και στις εξαγωγές, με την επιφύλαξη ειδικότερων απαιτήσεων σχετικών με την υγιεινή των τροφίμων».

Εν συνεχεία, στο **άρθρο 3**, ορίζεται ότι *«οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων εξασφαλίζουν ότι όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής που βρίσκονται υπό τον έλεγχό τους πληρούν τις σχετικές απαιτήσεις υγιεινής που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό».*

Περαιτέρω, στο **άρθρο 11**, που αφορά τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες, ορίζεται ότι :

«Όσον αφορά την υγιεινή των εξαγομένων ή επανεξαγομένων τροφίμων, οι σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, που αναφέρονται στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 6 του παρόντος κανονισμού».

10. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για τον καθορισμό ειδικών κανόνων υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Όπως εκτίθεται στο **προοίμιο** του κανονισμού (**αρ. 1 και 2**), και μεν *«με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 852/2004, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θέσπισαν γενικούς κανόνες που πρέπει να τηρούν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων για την υγιεινή των τροφίμων, όμως «ορισμένα τρόφιμα ενδέχεται*

να παρουσιάζουν ειδικούς κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία, οι οποίοι απαιτούν τη θέσπιση ειδικών κανόνων υγιεινής. Αυτό συμβαίνει ιδίως για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης, στα οποία έχουν διαπιστωθεί συχνά μικροβιολογικοί και χημικοί κίνδυνοι».

Περαιτέρω, εκτίθεται (**αρ. 15**) ότι «η ανιχνευσιμότητα των τροφίμων είναι ουσιώδες στοιχείο για την εξασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων. Πέραν της συμμόρφωσης προς τους γενικούς κανόνες του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για εγκαταστάσεις που υπόκεινται σε έγκριση, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι όλα τα προϊόντα ζωικής προέλευσης που διαθέτουν στην αγορά φέρουν είτε σήμα καταλληλότητας είτε αναγνωριστικό σήμα».

Εν συνεχεία, εκτίθεται (**αρ. 21**) ότι «σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής υπάρχουν αλληλεπιδράσεις μεταξύ υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των ζωοτροφών, και σχέσεις μεταξύ υγείας των ζώων, συνθηκών διαβίωσης των ζώων και ζητημάτων δημόσιας υγείας. Για το λόγο αυτόν, απαιτείται κατάλληλη επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερομένων σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα, από την πρωτογενή παραγωγή μέχρι το λιανικό εμπόριο».

Πέραν των ανωτέρω, στη διάταξη του **άρθρου 4, παράγραφος 2** του κανονισμού, ορίζεται ότι «... οι εγκαταστάσεις που χειρίζονται τα συγκεκριμένα προϊόντα ζωικής προέλευσης, για τα οποία το Παράρτημα III [:ΤΜΗΜΑ ΙΧ ΝΩΠΙΟ ΓΑΛΑ, ΠΡΩΤΟΓΑΛΑ, ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΠΡΩΤΟΓΑΛΑ] θεσπίζει απαιτήσεις, λειτουργούν μόνον αφού εγκριθούν από την αρμόδια αρχή ...».

Στο **Παράρτημα I, παράγραφος 7.2.** του κανονισμού ορίζονται ως «γαλακτοκομικά προϊόντα» τα «μεταποιημένα προϊόντα που προέρχονται από την μεταποίηση νωπού γάλακτος ή από την περαιτέρω μεταποίηση τέτοιων μεταποιημένων προϊόντων».

11. Κανονισμός 854/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον καθορισμό ειδικών διατάξεων για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων στα προϊόντα ζωικής

προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Σύμφωνα με τον κανονισμό αυτό (**προοίμιο, αρ. 11**), «είναι απαραίτητη η διενέργεια επίσημων ελέγχων στην παραγωγή νωπού γάλακτος ώστε να ελέγχεται η συμμόρφωση προς τα κριτήρια και τους στόχους της κοινοτικής νομοθεσίας. Οι επίσημοι αυτοί έλεγχοι θα πρέπει ειδικότερα να καλύπτουν τις επιχειρήσεις παραγωγής γάλακτος και το νωπό γάλα κατά τη συλλογή».

Στις διατάξεις του **άρθρου 1**, ορίζονται τα εξής :

«1α. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μαζί με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μόνον σε δραστηριότητες και πρόσωπα έναντι των οποίων εφαρμόζεται ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 853/2004.

3. Η διενέργεια επίσημων ελέγχων σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό δεν θίγει την πρωταρχική νομική ευθύνη των επιχειρήσεων τροφίμων για τη διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002 ... και οποιαδήποτε αστική ή ποινική ευθύνη προκύπτει από την παράβαση των υποχρεώσεών τους».

Περαιτέρω, στις διατάξεις του **άρθρου 4**, ορίζεται ότι : ...

«4. Με τους ελέγχους ορθής υγιεινής πρακτικής εξακριβώνεται αν οι επιχειρήσεις τροφίμων εφαρμόζουν συνεχώς και καταλλήλως τις διαδικασίες όσον αφορά τουλάχιστον:

α) τους ελέγχους των πληροφοριών για την τροφική αλυσίδα· ...

β) τους ελέγχους των τροφίμων που εισέρχονται στην εγκατάσταση και εξέρχονται αυτής, καθώς και της τυχόν τεκμηρίωσης που τα συνοδεύει.

5. Με τους ελέγχους βάσει διαδικασιών HACCP εξακριβώνεται αν οι επιχειρήσεις τροφίμων εφαρμόζουν συνεχώς και καταλλήλως αυτές τις διαδικασίες ... Ειδικότερα, καθορίζουν, κατά πόσον οι διαδικασίες εγγυώνται, κατά το δυνατόν, ότι τα προϊόντα ζωικής προέλευσης : ...

β) είναι σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία περί καταλοίπων, προσμειξεων και απαγορευμένων ουσιών ...».

Στα ΚΕΦΑΛΑΙΑ I και II του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV του κανονισμού, προβλέπεται ο έλεγχος των εκμεταλλεύσεων παραγωγής γάλακτος και πρωτογάλακτος, καθώς και ο έλεγχος του νωπού γάλακτος και του πρωτογάλακτος κατά τη συλλογή.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

12. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους και την υπαγωγή σ'αυτές των πραγματικών περιστατικών τα οποία ετέθησαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα :

Όπως ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 3 του κανονισμού 1881/2006 (βλ. ανωτέρω, παρ. 17), τα τρόφιμα που δεν συμμορφώνονται προς τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα ορισμένων ουσιών, μεταξύ των οποίων και οι αφλατοξίνες, δεν χρησιμοποιούνται ως συστατικά τροφίμων, ούτε αναμειγνύονται με τρόφιμα που συμμορφώνονται προς τα μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του κανονισμού 178/2002, καθώς και με τις ειδικότερες διατάξεις του άρθρου 11 του κανονισμού 852/2004 (βλ. ανωτέρω, παρ. 22 και 31), δεν επιτρέπεται η εξαγωγή τροφίμων που είναι επιβλαβή για την υγεία. Τα εξαγόμενα τρόφιμα θα πρέπει να συμμορφώνονται με την κοινοτική νομοθεσία ή με τις απαιτήσεις που καθορίζει η εισάγουσα χώρα, σύμφωνα με τους νόμους, τους κανονισμούς, τα πρότυπα, τους κώδικες δεοντολογίας και άλλες νομικές και διοικητικές διαδικασίες που ενδέχεται να ισχύουν στη χώρα αυτή.

13. Συνεκτικό στοιχείο όλων των προεκτεθεισών διατάξεων που συγκροτούν το σύστημα ασφάλειας των τροφίμων είναι η θέση ότι η ανιχνευσιμότητα των τροφίμων αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της ασφάλειας των τροφίμων, γ'αυτό απαιτείται η λειτουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος ανιχνευσιμότητας εντός των επιχειρήσεων τροφίμων, ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η εσωτερική αγορά των τροφίμων (προοίμιο αρ. 28-29 και άρθρο 18 του κανονισμού 178/2002, προοίμιο αρ. 20 του κανονισμού 852/2004, προοίμιο αρ. 15 του κανονισμού 853/2004, βλ. ανωτέρω, παρ. 19, 24, 28 και 33).

14. Από την ανωτέρω θέση απορρέουν δύο ειδικότεροι κανόνες :

α) Πρώτον, ότι η ανιχνευσιμότητα θα πρέπει να διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής των τροφίμων και ειδικότερα ότι οι πηγές κινδύνου στα τρόφιμα οι οποίες ενυπάρχουν στο επίπεδο της πρωτογενούς παραγωγής θα πρέπει να εντοπίζονται και να ελέγχονται καταλλήλως. Γι' αυτό, οι επιχειρήσεις τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγέων, θα πρέπει να μπορούν να προσδιορίζουν τουλάχιστον την επιχείρηση από την οποία έχει προέλθει το τρόφιμο, ή η ουσία που μπορεί να ενσωματωθεί σε ένα τρόφιμο, καθώς και επιμέρους στοιχεία της περιγραφής του τροφίμου (όγκος, ποσότητα, στοιχεία αναγνώρισης της παρτίδας του φορτίου ή της αποστολής), ώστε να εξασφαλιστεί ότι κατόπιν έρευνας, η ανιχνευσιμότητα διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια (προοίμιο αρ. 29, άρθρο 3, αρ. 15, και άρθρο 18 του κανονισμού 178/2002, προοίμιο αρ. 10, άρθρο 1 εδ. β' και ζ', και άρθρο 3 του κανονισμού 852/2004 και προοίμιο αρ. 21 του κανονισμού 853/2004, προοίμιο αρ. 6 και άρθρο 3 του εκτελεστικού κανονισμού 931/2011, βλ. ανωτέρω, παρ. 19, 21, 24, 28-30, 34, 25-26).

β) Δεύτερον, ότι κάθε υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα τρόφιμα σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής μέσα στην επιχείρηση που βρίσκεται υπό τον έλεγχό του, ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητές του, να επαληθεύει την ικανοποίηση αυτών των απαιτήσεων και, γενικά, να διασφαλίζει ότι δεν τίθεται εν κινδύνω η ασφάλεια των τροφίμων (άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού 178/2002, προοίμιο αρ. 8 του κανονισμού 852/2004 και άρθρο 4, παράγραφος 4, εδ. α' και θ' και παράγραφος 5 εδ. β' του κανονισμού 854/2004, βλ. ανωτέρω, παρ. 23, 28 και 39).

15. Για τους λόγους αυτούς, οι επίσημοι έλεγχοι που αφορούν τη συμμόρφωση προς τα κριτήρια και τους στόχους της κοινοτικής νομοθεσίας καλύπτουν τις επιχειρήσεις παραγωγής γάλακτος και το νωπό γάλα κατά τη συλλογή. Η διενέργεια δε των επίσημων ελέγχων δεν θίγει την πρωταρχική νομική ευθύνη των επιχειρήσεων τροφίμων για τη διασφάλιση της ασφάλειας

των τροφίμων, όπως ορίζεται στον κανονισμό 178/2002. Με τους ελέγχους εξακριβώνεται, μεταξύ άλλων, αν οι επιχειρήσεις τροφίμων εφαρμόζουν συνεχώς και καταλλήλως τις διαδικασίες όσον αφορά τουλάχιστον τους ελέγχους των πληροφοριών για την τροφική αλυσίδα και τους ελέγχους των τροφίμων που εισέρχονται στην εγκατάσταση και εξέρχονται αυτής, καθώς και της τυχόν τεκμηρίωσης που τα συνοδεύει (προοίμιο, αρ. 11 και άρθρο 1 παράγραφος 3 και άρθρο 4, παράγραφοι 4 και 5 του κανονισμού 854/2004, βλ. ανωτέρω, παρ. 37-39).

16. Περαιτέρω, το σύστημα ασφάλειας των τροφίμων βασίζεται στη θέση ότι η επιχείρηση τροφίμων πρέπει να έχει την πρωταρχική νομική ευθύνη για τη διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων. Απόρροια αυτού είναι ότι σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής υπάρχουν αλληλεπιδράσεις μεταξύ υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων, όσον αφορά ζητήματα δημόσιας υγείας. Για το λόγο αυτό, απαιτείται κατάλληλη επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερομένων σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα, από την πρωτογενή παραγωγή μέχρι το λιανικό εμπόριο (προοίμιο αρ. 30 του κανονισμού 178/2002, προοίμιο αρ. 21 του κανονισμού 853/2004 και άρθρο 1 παρ. 3 του κανονισμού 854/2004, βλ. ανωτέρω, παρ. 19, 34 και 38).

17. Στην προκειμένη περίπτωση, από το ιστορικό του ερωτήματος, προκύπτει ότι τρίτες χώρες στις οποίες η ενδιαφερόμενη επιχείρηση εξαγει τα γαλακτοκομικά προϊόντα της έχουν θεσπίσει τύπο κτηνιατρικού υγειονομικού πιστοποιητικού, η συμπλήρωση του οποίου είναι υποχρεωτική για την πραγματοποίηση των εξαγωγών, στο οποίο ζητούνται πληροφορίες για την πιστοποίηση της πρώτης ύλης από την οποία το εξαγόμενο προϊόν προέρχεται. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, ζητείται να πιστοποιηθεί ότι το προϊόν έχει παραχθεί υπό συνθήκες που εγγυώνται τη συμμόρφωση με τα μέγιστα επίπεδα ουσιών που επιμολύνουν, όπως προβλέπονται στον κανονισμού 1881/2006, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αφλατοξίνες.

18. Το ενωσιακό δίκαιο αποδέχεται την ευχέρεια των τρίτων χωρών να απαιτούν, στον τομέα της τεκμηρίωσης της ανιχνευσιμότητας, επιπλέον πληροφορίες όσον αφορά την πρώτη ύλη και ρητώς προβλέπει ότι τα εξαγόμενα προς αυτές προϊόντα θα πρέπει να συμμορφώνονται, όχι μόνο προς

τους κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας, αλλά και προς τις απαιτήσεις που καθορίζει η εισάγουσα χώρα.

19. Τα ανωτέρω πρέπει να ληφθούν υπόψη και σε συνδυασμό με το ότι, όπως αναλυτικά έχει ήδη εκτεθεί (βλ. ανωτέρω, παρ. 46-49), οι επιχειρήσεις τροφίμων εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης ή διανομής, μέσα στην επιχείρηση που βρίσκεται υπό τον έλεγχό τους, ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητές τους (πρβλ. στο πνεύμα αυτό την απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2014, C-443/13, *Ute Reindl*, ECLI:EU:C:2014:2370, σκέψεις 28-29 και 34).

20. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα ανωτέρω, για την έκδοση του προβλεπόμενου υγειονομικού πιστοποιητικού, το οποίο απαιτούν οι τρίτες χώρες, πρέπει να προσκομίζονται από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις της χώρας μας, τα επιπλέον στοιχεία που τεκμηριώνουν τις απαιτήσεις τους σε όλα τα στάδια που προηγούνται της παραγωγής των προϊόντων τους, ακόμα και αν αυτά έχουν λάβει χώρα σε άλλο κράτος μέλος.

21. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της ενδιαφερόμενης επιχείρησης, όπως αυτοί διατυπώνονται στα υπομνήματά της (βλ. ανωτέρω, παρ. 8-13), το Τμήμα έκανε δεκτό με δεδομένο ότι : α) Υπάρχει ρητή πρόβλεψη στο ενωσιακό δίκαιο, με την οποία γίνεται αποδεκτή η ευχέρεια των τρίτων χωρών να απαιτούν, στον τομέα της τεκμηρίωσης της ανιχνευσιμότητας, επιπλέον πληροφορίες όσον αφορά την πρώτη ύλη και β) απαιτείται, όπως ορίζεται στις διατάξεις που έχουν ήδη εκτενώς αναλυθεί, εξασφάλιση της ανιχνευσιμότητας των τροφίμων σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης ή διανομής, με πρωταρχική νομική ευθύνη των επιχειρήσεων τροφίμων, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, οι ελληνικές αρχές, ζητώντας από την ενδιαφερόμενη επιχείρηση τα απαραίτητα δικαιολογητικά, δεν ενήργησαν παράνομα. Λόγω δε αυτών των ρητών και σαφών προβλέψεων, που δεν καταλείπουν διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη, δεν παραβιάζονται οι γενικές αρχές που διέπουν την δράση της διοικήσεως, ήτοι οι αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της ισότητας, του

ανταγωνισμού, της οικονομικής ελευθερίας και της αναλογικότητας, όπως επικαλείται η ενδιαφερόμενη επιχείρηση.

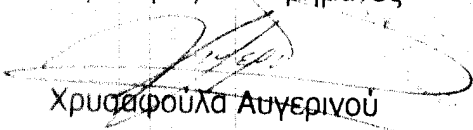
Ε. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

22. Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω εκτεθέντα, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, στο τεθέν ερώτημα προσήκει η ακόλουθη απάντηση :
Λαμβανομένης υπόψη της επιταγής του ενωσιακού δικαίου να συμμορφώνονται τα προϊόντα που εξάγονται προς τρίτες χώρες στις απαιτήσεις που καθορίζει η εισάγουσα χώρα και, λαμβανομένης επίσης υπόψη της υποχρέωσης των επιχειρήσεων τροφίμων να εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης ή διανομής, μέσα στην επιχείρηση που βρίσκεται υπό τον έλεγχό τους, ικανοποιούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητές τους (άρθρο 3, αρ. 15, άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2 και άρθρο 18 του κανονισμού 178/2002, άρθρο 3 του εκτελεστικού κανονισμού 931/2011, άρθρο 1 εδ. β' και ζ' και άρθρο 3 του κανονισμού 852/2004, άρθρο 4, παράγραφος 4, εδ. α' και θ' και παράγραφος 5 εδ. β' του κανονισμού 854/2004), θα πρέπει, για την έκδοση του προβλεπόμενου υγειονομικού πιστοποιητικού, το οποίο απαιτούν οι τρίτες χώρες, να προσκομίζονται από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις της χώρας μας, τα επιπλέον στοιχεία που τεκμηριώνουν τις απαιτήσεις τους σε όλα τα στάδια που προηγούνται της παραγωγής των προϊόντων τους, ακόμα και αν αυτά έχουν λάβει χώρα σε άλλο κράτος μέλος.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

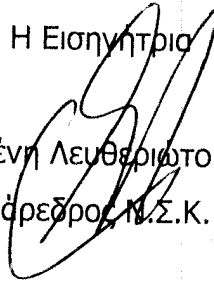
Αθήνα, 16/7-2015

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Χρυσαφούλα Αυγερινού

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ελένη Λευθεριώτου

Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.